

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗЛОЧИННОСТІ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА НАЦІО-
НАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ,
КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тези V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(25 лютого 2022 року)

БК 68.68
А43

Актуальні проблеми кримінального права, процесу, А43 криміналістики та оперативно-розшукової діяльності : тези V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 25 лютого 2022 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2022. 1064 с.

Видання містить тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції “Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності”, яка відбулась 25 лютого 2022 року в м. Хмельницький на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

БК 68.68
© Видавництво НАДПСУ, 2022

ЗЛОДІЙСЬКА СПІЛЬНОТА ЯК НАЦІОНАЛЬНА ФОРМА ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Андрій ВОЗНЮК

Нині на теренах України організована злочинність функціонує у різних формах, однією з яких є злочинська спільнота, що поєднує в собі елементи не лише організованої, але й професійної та рецидивної кримінально протиправної діяльності, характеризується певними правилами та традиціями, розгалуженою інфраструктурою, тісними зв'язками з представниками інших форм організованого криміналітету, зокрема за кордоном.

Злочинська спільнота – це одна з найбільш небезпечних виявів кримінально протиправної діяльності, оскільки нейтралізація окремих її учасників та їх об'єднань не призводить до ліквідації цього соціально небезпечного явища. Вона має здатність до самовідтворення (на зміну одному кримінальному авторитету приходять інші, який продовжує організацію, координацію чи сприяння кримінально протиправній діяльності на певній території). Частково цим можна пояснити той факт, що не зважаючи на зусилля влади щодо ліквідації цієї форми організованої злочинності, вона продовжує успішно функціонувати як в Україні, так і за межами держав пострадянського простору.

Злочинську спільноту можна вважати найвідомішою національною формою організованої злочинності на кшталт Якудзи в Японії, мафії – в Америці, Італії, Канаді, Тріад – у Китаї, Гонконзі та Тайвані, картелей – у Колумбії тощо.

Вона має декілька особливих ознак, що дозволяють ідентифікувати її серед інших форм організованої злочинності.

По-перше, на вершині ієрархії злочинської спільноти – “злодії в законі” (їх ще називають злодії в законі”, “злодії”,

“законники” тощо). Їм підпорядковуються “положенці”, “смотряці” та інші кримінальні авторитети. Під кримінальним авторитетом слід розуміти особу, яка має довіру у злочинному середовищі, користується повагою серед кримінальних правопорушників та має значний вплив на них. Це може бути як “злодій у законі”, “положенець”, “смотрящий”, так і особа, яка не перебуває в таких неформальних статусах.

По-друге, головною функцією злочинської спільноти є організація, контроль, координація кримінально протиправної діяльності на певній території та/або у певній сфері. Представники злочинської спільноти намагаються контролювати різні види та форми злочинності на певній території. Насамперед це кримінальні правопорушення проти власності, життя та здоров’я особи, у сфері незаконного обігу наркотиків. Водночас представники злочинської спільноти не мають суттєвого впливу на окремі види кримінально протиправної діяльності, наприклад, корупційні кримінальні правопорушення (хоча й мають корупційні зв’язки в органах державної влади).

По-третє, економічним підґрунтям цієї форми організованої злочинності є наявність злочинських кас – “общаків”, які формуються шляхом відповідних внесків як із законної, так і протиправної діяльності і використовуються на потреби злочинського світу (наприклад, підтримку засуджених у місцях позбавлення волі).

По-четверте, у злочинському світі встановлено певні звичаї та традиції, які з часом зазнали суттєвої трансформації, однак здебільшого дотримуються представниками злочинської спільноти, а також іншими кримінальними правопорушниками.

По-п’яте, злочинська спільнота має колегіальний орган управління злочинними об’єднаннями й окремими злочинцями – “злочинську сходку”, на якій вирішуються найважливіші питання, що стосуються кримінально-протиправної

діяльності. Учасники цього зібрання періодично збираються для прийняття рішення про покарання порушників “злодійських законів”; розгляд спорів; призначення “смотрящих”; розподіл сфер злочинного впливу та доходів, одержаних злочинним шляхом; “коронацію” кримінальних авторитетів; розкоронування “злодіїв у законі” тощо. Це зібрання може відбуватись під прикриттям ювілею, весілля, похорону тощо.

<i>БОБОКАЛ Олена, КУЧАК Олена</i> Підвищення ефективності координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції	64
<i>БОГАТИРЬОВ Андрій, БОГАТИРЬОВ Іван</i> Шляхи протидії катуванням під час здійснення кримінального правосуддя в Україні	69
<i>БОРОВИК Андрій</i> Актуальні питання відповідальності за кримінальні правопорушення проти представників влади	73
<i>БУХІННИК Ростислав</i> Проблеми та сучасні можливості у проведенні судових експертиз	76
<i>ВАСИЛЮК Ігор</i> Про деякі аспекти дослідження права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності	79
<i>ВОЗНЮК Андрій</i> Злодійська спільнота як національна форма організованої злочинності в Україні	82
<i>ГАВРІК Роман, ДЕМЧИК Надія</i> До питання про суб'єктивні ознаки юридичного складу незаконного перетинання державного кордону України як злочину	85
<i>ГАРАСИМ Павло</i> Сучасні проблеми здійснення громадського контролю у сфері виконання покарань України	89
<i>ГАРКУША Аліна, ДАВТЯН Анна</i> Деякі питання кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані із публічними закликами до вчинення терористичного акту	92
<i>ГОЛІНА Володимир</i> Культурологічний вектор у системі напрямів підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні	97

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Тези V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(25 лютого 2022 року)**

Коректори: О. Л. Грицева, О. В. Коломійчук, І. М. Бабина

Комп'ютерна верстка С. І. Мороз

Відповідальність за достовірність фактів та інших даних несуть автори

Здано до набору 08.02.2022. Підписано до друку 02.05.2022

Формат 60×84/16. Гарнітура SchoolBook

Ум. друк. арк. 61,85. Обл.-вид. арк. 63,84

Видавництво Національної академії

Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3010 від 22.10.2007

Зам. № 196